

Lovforslag nr. L 5. Fremsat den 26. marts 1998 af socialministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand og lov om aktiv socialpolitik

(Ændrede regler for kontanthjælp til modtagere af erstatning for tab af erhvervsevne).

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, som ændret bl.a. ved lov nr. 457 af 10. juni 1997 og senest ved § 1 i lov nr. 1112 af 29. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. § 26, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Der kan ikke træffes beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, nr. 4, i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade, bortset fra de tilfælde, der omfattes af den nævnte lovs § 40, stk. 1.«

2. I § 26 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der ikke kan træffes beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, nr. 4, i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade.«

3. § 38, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) de erstatninger for tab af erhvervsevne, der er omtalt i § 26, stk. 3 og 4, samt godtgørelse for varigt mén, indtægter, der hidrører herfra, og godtgørelse for ikke-økonomisk skade,«

4. I § 39 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Der skal tillige ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der kan ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

5. I § 39, stk. 2, der bliver stk. 4, ophæves andet pkt.

§ 2

I lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik, som ændret bl.a. ved § 26 i lov nr. 980 af 17. december 1997 og senest ved § 2 i lov nr. 1112 af 29. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 2, ophæves sidste pkt.

2. I § 14 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Der skal tillige ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der skal ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

3. § 33, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* De erstatninger for tab af erhvervsevne, der omtales i § 14, *stk. 3* og 4, godtgørelse for varigt mén og godtgørelse for ikke-økonomisk skade samt indtægter, der hidrører herfra, trækkes ikke fra i hjælpen.«

4. § 94, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Kommunen kan endvidere ikke træffe beslutning om tilbagebetaling efter *stk. 1*, når en erstatning for tab af erhvervsevne udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade, bortset fra de tilfælde, der omfattes af den nævnte lovs § 40, *stk. 1*.«

5. I § 94 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der ikke kan træffes beslutning om tilbagebetaling efter *stk. 1* i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade.«

§ 3

Stk. 1. § 1 træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning for den del af en erhvervsevnetabserstatning.

- 1) for hvilken kommunalbestyrelsen inden tidspunktet for § 1's ikrafttræden har truffet beslutning om tilbagebetaling efter § 26, *stk. 1*, nr. 4, jf. § 27, i lov om social bistand, jf. lov bekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, såfremt beløbet ikke er forfaldet, eller
- 2) som ikke i medfør af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 39 i lov om social bistand, jf. lov bekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, er anvendt til forsørgelse i stedet for løbende kontanthjælp inden tidspunktet for § 1's ikrafttræden.

Stk. 2. § 2 træder i kraft den 1. juli 1998.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Ved lov nr. 457 af 10. juni 1997 blev der gennemført en ændring af bilstandsloven, hvorefter en erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade, som er forvoldt ved overtrædelse af borgerlig straffelov, ikke længere påvirker modtagerens eventuelle kontanthjælp.

Ved § 26 i lov nr. 980 af 17. december 1997 er en tilsvarende ændring indarbejdet i lov om aktiv socialpolitik, der fra 1. juli 1998 indeholder reglerne om kontanthjælp.

I forbindelse med behandlingen af ændringsloven af 10. juni 1997 blev der rejst spørgsmål om en udvidelse af de særlige regler for volds ofre til at gælde for andre persongrupper, der modtager erstatning for tab af erhvervsevne, f.eks. trafikofre, og socialministeren gav tilsagn om at undersøge de juridiske og økonomiske muligheder herfor.

Under de politiske forhandlinger om satspuljemidlerne for 1998 er der afsat midler til en udvidelse af persongruppen med kontanthjælpsmodtagere, der får erstatning for tab af erhvervsevne uanset baggrunden for tilkendelsen af erstatningen. Samtidig er en række spørgsmål om samspillet mellem på den ene side kontanthjælpsreglerne, på den anden side erstatningsansvarsloven, arbejdsskade-forsikringsloven, patientforsikringsloven og lov om erstatning for lægemiddelskader søgt afklaret.

Det foreslås herefter, at erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales efter erstatningsansvarsloven og arbejdsskade-forsikringsloven, lige som for volds ofre bliver uden indflydelse på retten til kontanthjælp.

Med henblik på lignende erstatninger, der f.eks. udbetales i medfør af lov om patientforsikring, lov om erstatning for lægemiddelskader og lov om erstatning for vaccinationsskader, foreslås en bemyndigelse for socialministeren til at fastsætte regler herom.

Der har været en del uklarhed med hensyn til begreberne »erstatning for tabt arbejdsfortjeneste« og »erstatning for tab af erhvervsevne«. Såvel reglen om volds ofre som den foreslåede udvidelse af denne regel

gælder alene **erhvervsevnetabserstatninger**, dvs. erstatninger med virkning for fremtiden. I modsætning hertil vedrører **erstatninger for tabt arbejdsfortjeneste** en periode, der er forløbet og måske har været dækket af sygedagpenge, kontanthjælp eller andre sociale ydelser. Sådanne ydelser fratrækkes i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. princippet i erstatningsansvarslovens § 2, således at der ikke bliver tale om såkaldt dobbeltforsørgelse. I en konkret sag fandt Den Sociale Ankestyrelse, at »erstatning« efter voldsofferloven kunne ydes for såvel tabt arbejdsfortjeneste som (fremtidigt) tab af erhvervsevne. Man krævede således en del af erstatningen for tab af erhvervsevne anvendt som tilbagebetaling af den udbetalte kontanthjælp, uanset at det fremgik af afgørelsen fra Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, at der var givet afslag på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Derfor fandtes det nødvendigt at præcisere i bilstandslovens § 26, at der ikke kan træffes afgørelse om tilbagebetaling i anledning af en erstatning for tab af erhvervsevne. Denne præcisering foreslås udvidet til at omfatte de nye persongrupper, som det foreliggende forslag retter sig imod.

Et andet problem består i, at lov om forsikring mod følger af arbejdsskade anvender betegnelsen »erstatning for tab af erhvervsevne« i forbindelse med en løbende erstatning, der udbetales med virkning for en periode, hvor der er udbetalt kontanthjælp. Den løbende erstatning har i denne situation samme funktion som en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. bemærkningerne ovenfor. Der er tale om dobbeltforsørgelse, og der er derfor i lovens § 40, stk. 1, en regel, som sikrer kommunen refusion fra forsikrings-selskabet af den tilkendte løbende erstatning. Der er således ikke baggrund for en ændring af denne regel i det foreliggende forslag.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Med forventet ikrafttræden den 1. april 1998 skønnes forslaget med nogen usikkerhed at medføre en merudgift til kontanthjælp på ca. 4 mill. kr. i 1998, ca. 10 mill. kr. i 1999, ca. 15. mill. kr. i 2000 og ca. 20

mill. kr. i 2001, stigende til et niveau på ca. 30 mill. kr. i år 2004. Der er afsat midler af satspuljen i overensstemmelse hermed. Udgifterne afholdes af staten og kommunerne med hver halvdelen.

De økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Erhvervs- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke erhvervs- eller miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Da udvidelsen af persongruppen ønskes iværksat hurtigst muligt, er det nødvendigt at foretage en ændring af bistandsloven for tiden indtil ikrafttrædelsen af lov om aktiv socialpolitik den 1. juli 1998. Bistandsloven ophæves, når lov om aktiv socialpolitik træder i kraft.

Det præciseres, at erstatning for tab af erhvervsevne ikke har indflydelse på kontanthjælpsreglerne om hverken beregning, tilbagebetaling eller betydningen af en formue, og at dette gælder, uanset om denne erstatning udbetales som et kapitalbeløb eller som en løbende ydelse.

Om det særlige forbehold for reglen i § 40, stk. 1, i forbindelse med ændringen af bistandslovens § 26 henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 2

De foreslåede ændringer i lov om aktiv socialpolitik svarer nøje til, hvad der foreslås med hensyn til bistandsloven.

Til § 3

Ikrafttrædelsesbestemmelsen vedrørende ændringen af bistandsloven er enslydende med ikrafttrædelsesbestemmelsen ved indførelsen af reglen for volds ofre i lov nr. 457 af 10. juni 1997. Det foreslås, at lovens § 1 træder i kraft straks og får virkning for anvendelse af bistandslovens §§ 26, stk. 1, nr. 4, og 39 for såvel fremtidige erhvervsevnetabserstatninger som allerede fastsatte erstatninger, som skadelidte har i behold ved lovens ikrafttræden.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, som ændret bl.a. ved lov nr. 457 af 10. juni 1997 og senest ved § 1 i lov nr. 1112 af 29. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. § 26, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Der kan ikke træffes beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, nr. 4, i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade, bortset fra de tilfælde, der omfattes af den nævnte lovs § 40, stk. 1.«

2. I § 26 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der ikke kan træffes beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, nr. 4, i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade.«

§ 26. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om om tilbagebetaling,

- 1) når der må ydes en person hjælp på grund af pågældendes uforsvarlige økonomi, ubegrundede opgivelse af et arbejde eller beskæftigelsesfremmende foranstaltning, nægtelse af at påtage sig et rimeligt tilbud om arbejde eller at deltage i beskæftigelsesfremmende foranstaltninger,

- 2) når der må ydes en person hjælp, fordi den pågældende eller ægtefællen er indblandet i en kollektiv arbejdsstrid,
- 3) når der på det tidspunkt, da der søges hjælp på grund af økonomisk trang, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kortere tid vil være i stand til at tilbagebetale hjælpen,
- 4) når en person, der har modtaget hjælp, senere får udbetalt en erstatning, et underholdsbidrag eller lignende, der dækker samme tidsrum og samme formål som den udbetalte hjælp.

Stk.2. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 1-3, kan tilbagebetaling kun kræves, hvis kommunalbestyrelsen ved hjælpens udbetaling har gjort modtageren bekendt med tilbagebetalingspligten.

Stk.3. Der kan dog ikke træffes beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, nr. 4, i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade, der er forvoldt ved overtrædelse af borgerlig straffelov.

3. § 38, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) de erstatninger for tab af erhvervsevne, der er omtalt i § 26, stk. 3 og 4, samt godtgørelse for varigt mén, indtægter, der hidrører herfra, og godtgørelse for ikke-økonomisk skade,«

§ 38. I kontanthjælpen efter § 37 fradrages pågældendes og ægtefællens indtægter, jf. dog stk. 2 og stk. 3. Forinden nedsættes indtægterne dog med de nødvendige udgifter til arbejdsredskaber og -beklædning samt til transport i forbindelse med erhvervelse af indtægterne. Feriegodtgørelse efter ferielovgivningen skal fradrages i kontanthjælpen, når ferien holdes,

og der kan kun foretages fradrag svarende til kontanthjælpen for det antal dage, som ferie-godtgørelsen er bestemt til at dække.

Stk. 2. Der foretages ikke fradrag i kontanthjælpen for

- 1) invaliditetsydelse og invaliditetsbeløb efter lov om social pension,
- 2) erstatninger for varigt mén, indtægter, der hidrører herfra, og godtgørelse for ikke-økonomisk skade,
- 3) ydelser fra godkendte sociale fonde, stiftelser m.v., der er fritaget for beskatning hos modtageren, jf. ligningslovens § 7, litra z,
- 4) værdien af kost m.v. under midlertidig indlæggelse på sygehus eller lignende behandlingsinstitutioner. Hvis sygehusopholdet varer i mere end 6 måneder, kan der dog foretages fradrag svarende til den besparelse, der er en følge af indlæggelsen,
- 5) vederlag, der hidrører fra hverv som tilforordnet ved valg,
- 6) indtægter hos børnene.

4. I § 39 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»*Stk. 2.* Der skal tillige ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der kan ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade.«

5. I § 39, *stk. 2*, der bliver *stk. 4*, ophæves sidste pkt.

§ 39. Ydelse af hjælp forudsætter, at hverken den, der søger hjælpen, eller ægtefællen er i besiddelse af formue, hvoraf det økonomiske behov kan dækkes. Der skal dog ses bort fra formue, der er nødvendig for bevarelse eller opnåelse af en nødvendig boligstandard, eller som bør bevares af hensyn til pågældendes og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder.

Stk. 2. Der skal endvidere ses bort fra erstatning, som udbetales som kompensation for varigt mén og godtgørelse for ikke-økonomisk

skade samt ydelser fra godkendte sociale fonde, stiftelser, foreninger m.v., der er fritaget for beskatning hos modtageren, jf. ligningslovens § 7, litra z. Der skal tillige ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade, der er forvoldt ved overtrædelse af borgerlig straffelov.

§ 2

I lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik, som bl.a. ændret ved § 26 i lov nr. 980 af 17. december 1997 og senest ved § 2 i lov nr. 1112 af 29. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, *stk. 2*, ophæves sidste pkt.

2. I § 14 indsættes efter *stk. 2* som nye stykker:

»*Stk. 3.* Der skal tillige ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,
- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der skal ses bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 5*.

§ 14. Kommunen kan ikke yde hjælp, hvis ansøgeren og ægtefællen har formue, som kan dække det økonomiske behov. Kommunen ser dog bort fra beløb på op til 10.000 kr., for ægtefæller 20.000 kr.

Stk. 2. Der ses desuden bort fra den del af en formue, der er nødvendig for at kunne bevare eller opnå en nødvendig boligstandard, eller som bør bevares af hensyn til ansøgerens og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder. Der ses tillige bort fra erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskaade, der er forvoldt ved overtrædelse af straffeloven.

Stk. 3. Kommunen ser endvidere bort fra formue, som skyldes beløb, der er udbetalt som godtgørelse for varigt mén og ikke-økonomisk skade samt ydelser fra godkendte sociale fonde, stiftelser, foreninger m.v., der er fritaget for

beskatning hos modtageren, jf. ligningslovens § 7, litra z.

3. § 33, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. De erstatninger for tab af erhvervsevne, der omtales i § 14, stk. 3 og 4, godtgørelse for varigt mén og godtgørelse for ikke-økonomisk skade samt indtægter, der hidrører herfra, trækkes ikke fra i hjælpen.«

§ 33. Der foretages ikke fradrag i hjælpen for:

- 1) Invaliditetsydelse, invaliditetsbeløb samt bistands- og plejetillæg efter lov om social pension.
- 2) Godtgørelse efter § 38.
- 3) Vederlag som tilforordnet ved valg.
- 4) Ydelser fra godkendte sociale fonde, stiftelser m.v., der er fritaget for beskatning hos modtageren, jf. ligningslovens § 7, litra z.
- 5) Børns indtægter og indtægter, der vedrører børn.
- 6) Værdien af kost m.v. under indlæggelse på sygehus eller lignende behandlingsinstitutioner. Hvis sygehusopholdet har varet i mere end 3 måneder, kan der dog foretages fradrag svarende til den besparelse, der er en følge af indlæggelsen.

Stk. 2. Godtgørelse for varigt mén og godtgørelse for ikke-økonomisk skade, samt indtægter, der hidrører herfra, trækkes ikke fra i hjælpen.

4. § 94, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Kommunen kan endvidere ikke træffe beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, når en erstatning for tab af erhvervsevne udbetales som følge af personskade efter

- 1) lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser,

- 2) lov om erstatningsansvar eller
- 3) lov om forsikring mod følger af arbejdsskade, bortset fra de tilfælde, der omfattes af den nævnte lovs § 40, stk. 1.«

5. I § 94 indsættes som nyt stk. 4:

»Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilke andre tilfælde der ikke kan træffes beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1 i anledning af erstatning for tab af erhvervsevne, der udbetales som følge af personskade.«

§ 94. Kommunen kan træffe afgørelse om tilbagebetaling, når en person, der har modtaget hjælp, senere får udbetalt en erstatning, et underholdsbidrag eller lignende, der dækker samme tidsrum og samme formål som den udbetalte hjælp.

Stk. 2. Kommunen kan ikke træffe beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1 af den hjælp, som en person modtager under aktive- ring efter kapitel 4.

Stk. 3. Kommunen kan endvidere ikke træffe beslutning om tilbagebetaling efter stk. 1, når en erstatning for tab af erhvervsevne udbetales som følge af personskade, der er forvoldt ved overtrædelse af straffeloven.

§ 3

Stk. 1. § 1 træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning for den del af en erhvervsevnetabs-erstatning,

- 1) for hvilken kommunalbestyrelsen inden tidspunktet for § 1's ikrafttræden har truffet beslutning om tilbagebetaling efter § 26, stk. 1, nr. 4, jf. § 27, i lov om social bistand, jf. lov- bekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, såfremt beløbet ikke er forfaldet, eller

Bilag til f. t. l. vedr. social bistand m.v.

2) som ikke i medfør af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 39 i lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, er anvendt til forsørgelse i stedet for lø-

bende kontanthjælp inden tidspunktet for § 1's ikrafttræden.

Stk. 2. § 2 træder i kraft den 1. juli 1998.

Skriftlig fremsættelse (26. marts 1998)

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om aktiv socialpolitik. (Ændrede regler for kontanthjælp til modtagere af erstatning for tab af erhvervsevne).

(Lovforslag nr. L 5).

Efter forslaget vil den økonomiske situation for personer, der som følge af personskade får udbetalt en erhvervsevnetabserstatning, blive forbedret, idet erstatningen ikke længere vil have indflydelse på retten til kontanthjælp.

Forslaget omfatter erhvervsevnetabserstatninger, der udbetales efter erstatningsansvarsloven og arbejdsskadeforsikringsloven. En tilsvarende

regel er allerede indført ved L nr. 243 af 10. juni 1997 for så vidt angår voldsofre. Samtidig indeholder forslaget en bemyndigelsesregel, hvorefter socialministeren kan fastsætte nærmere regler for personer, der modtager lignende erstatninger f.eks. efter lov om patientforsikring, lov om erstatning for lægemiddelskader og lov om erstatning for vaccinationsskader.

Det skønnes, at lovforslaget vil medføre en merudgift på ca. 4 mill. kr. i 1998, stigende til et niveau på ca. 30 mill. i 2004. Der er afsat midler af satspuljen i overensstemmelse hermed.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i Folketinget.